

અનામે ખુદા.

પારસી જિટાનીયા નાટક મંડળી.

ફરફાર સાથે અસલી

હાર-જીત.

પરથી ઉગાળવી કાઢેલા ખેલમાં ગવાતા ગાયનો.

આગતી પરેલી

કીમત બે આના

સુરત.

“નારાયણ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ કલ્યાણીઃ બગર સુરત.

૧૬૮.૨-૧

૧૬૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

અનામે ખુદા ૧૮૭૯

નાટકના પાત્રો.

ઉરદુ નામો શેકરપીયરના નામો
શાહ નાસીર ... મીસરનો શાહ... ... કીંગ લીયર.
સલીમ ... વજર ... ડયુક ઓફ ગ્લાસ્ટર.
મહેમુદ પાશા ... સીપાકસાંલાર ... કેન્ટ
આયુઝ પાશા ... શાહનો વડે જમાઇ ... આલ્બની
ખુસરો પાશા ... શાહનો ખીજે જમાઇ ... કાર્નવાલ.
ખલીલ અફઁદી... લાલાજખનો ઉમેદવાર ... અરગન્ડી.
હુમાયુ પાશા ... શાહનો ત્રીજે જમાઈ ... કીંગ ઓફ ફ્રાન્સ
ઇન્દલીખ... વજરનો વારીસ બેટા ... એડગર.
સમયાદ ... વજરની રાખેલી બધરીના પેટના, ... એડમન્ડ.
ઇનશાઅલ્લાહ ... મસખરો ... ફુલ
મતલબ બેગ ... રજીયાનો ખુશામદી નોકર ... આસ્વાદ
શમશાદ ... કાહેરા શહેરનો રંગેલ જવાન... (વધારાતુ પાત્ર)
જલાલ ... કાહેરા શહેરનો ખુદો અમીર ... ()
રજીયા ... મોટી શાહબદી ... ગોનેરીલ.
સફીયા ... વચલી શાહબદી ... રીગન.
લાલાજખ... નાની શાહબદી ... ફોરડેલીયા.
શકીલા ... ઇનશાહઅલ્લાહની પરબેતર ... (વધારાતુ પાત્ર)
સનોઅર ... જલાલની બત્રીજી ... ()
અબુબા ... શકીલાનીમા ... ()
એ વતરોગે ડાક્ટર, હકીમ, પોલીસ, ઇન્સ્પેક્ટર, હોટલવાલા
ખીદમતગારો, સીપાહો વીગેરે.

મુકામ મીસર, શહેર કાહેરા, તથા અલેક્ઝાન્દ્રીયા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાભિટ્ટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૮૭૯ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ કૌટલ્યના આચાર્યના

વિષય ૮૪૬૮ : ૨૦૪

બનામે ખુદા.

હાર-જીત.

ખેલનો ટુંક સાર.

આખ પહેલો.

પરદો પહેલો—ખુશામદને ચાહનારો, જરાક જેટલી વાતપરથી ઝુસ્સામાં દીવાનો બની જઈ ઓરનું દોર કરનારો પણ દીલનો સાફ અને ભોળો એવો મીસર દેશનો શાહ નાસીર, જ્વાન ગાદીવારસ હકદાર ખેટાની ઉમેદમાં નાસી પાસ થઈ પોતાની ત્રણે દીકરીઓની લાયક નરો સાથે શાદી કરીઆપવા અને તેજ વખતે પોતાની સલતનત ત્રણે દીકરીઓને સરખે ભાગે વેંદવી આપવા દરબાર ભરાવેછે. દરબારમાં પોતાનો ધરાદો જાહેર કરેછે. સલતનત વેહેંચણીનો સવાલ એક બાબદપર આવીને અટકેછે. તે એજ કે જે દીકરી શાહ તરફ બોલીને વધારે પ્યાર અતાવશે તેને સલતનતમાં વધારે મોટા ભાગ મલશે. આપ મતલબથી ખુશામદ ખોરીશાહ નાસીરની મોટી બેદીકરીઓ રજયા અને સરીયા મોટા મોટા બોલોમાં ખુશામદથી જરપુર તારીફ કરી શાહને રીઝવેછે. શાહ તેબધું ખર્ચ સમજેછે જ્યારે ત્રીજી દીકરીને પુછતાં તે બાપડી નેકીને ચાહનારી રાસ્તીથી વરતનારી, રાંક ખવાસની છોકરી, બાપ તરફ જેટલી હદનો પ્યાર હોય તેટલુંજ બતાવે છે. શાહ તેની બપર ખર્ચ થાય છે; તેણીને દેશબદર કરે છે. તેણીની તરફથી મહેમુદ સીપેહસાલાર શાહને વાજબી દલીલથી કાયલ કરવા જાય છે, ઝુસ્સામાં આંધળો બનેલો શાહ તેને પણ સલતનતમાંથી હાંકી કાઢે છે. લાચાર થઈ પડેલી ત્રીજી છોકરી લાલાશખ લાતારનો શાહ પ્રકત તેની રાસ્તબાજીપર આશક પડી તેણીને પોતાને ત્યાં લઈ જાયછે.

પરદો બીજો.—વજીર સલીમનો બગીચો.—રાખેલી બધરીને પેટે અવતરેલો વજીર સલીમનો હરામી છોકરો સમયાદ, વજીરના હકદાર ખેટા ઈન્દલી

બને ઘેરમાંથી હાંકી કાઢવાની પુકતી રચે છે અને બોલા વજરને બેઠકાવી પ્રકત વજરની કુલ જાયદાદ મેલવવા માટે ઈન્દલાખને હાંકી કાઢવી પોતે પોતાની તરફીખમાં શ્રાવે છે.

પરદો ત્રીજો.—રજીયાનો શાહી મહેલ.—જે છોકરીને શુદ્ધ બાપે પોતાની સહતનત આપીને હુકુમત ચલાવતી મલેકા બનાવી તે છોકરી રજીયા પોતાના શુદ્ધ બાપ તરફ ફેરાવન બની ફક્ત એકલે હાથે રાજ ચલાવવા તેને ઘરમાંથી હાંકી કાઢે છે.

પરદો ચોથો.—ઇનશાઅલ્લાહતુ મકાન. શાહ નાસીરના મશકેરા ઈનશ અલ્લાહની બવીષયમાં થનારી મોહરદાર નામે શકીલા પોતાની શુદ્ધ ખીમાર માદર અબુબા સાથે હવા બાવા ઈસકન્દરીયાના હોટેલમાં જવાની તઇયારી કરતી દેખાય છે. તે અરસામાં શકીલાની એક સહી પોતાના ખીમાર શુદ્ધ કાકા સાથે હોટેલમાં જવાની ગોઠવણ કરવા શકીલા પાસે આવે છે. તે દરમ્યાન શકીલાનો એક દુરનો ખેશી શમદાદ મલવા આવે છે. તે શનોખરપર આશક પડે છે. સનોખરને મેલાવવાની કોશિષ કરવા પોતાની ખેશી શકીલાને સમજાવે છે, અને તે તેની સાથે હોટેલમાં જવાની તઇયારી કરે છે. એ વાતચીત દરમ્યાન અચાનક ઇનશાઅલ્લાહ ત્યાં આવી લાગે છે, સમશાદને પોતાની બધી રી સાથે પ્યાર બરી વાતચીત કરતાં જોઇ વેહેમાય છે. છેવટે વેહેમાયશે. ઇનશાઅલ્લાહ તેઓની પગવાડે હોટેલમાં ધુપા લેખાસમાં જવાની તઇયારી કરે છે.

પરદો પાંચમો.—સરીયા શાહગઢીનો મહેલ.—શુદ્ધ શાહ નાસીર ખીજ છોકરી આગત રહેવા જાય છે તે પગ પોતાની બેહેન પ્રમાણે તેને પોતાને ત્યાંથી હાંકી કાઢે છે.

બાબ પહેલો ખતમ.

બાબ બીજો.

પરદો પહેલો.—સરીયા શાહગઢીનો બગીચો.—નીરાધાર થયલા શાહને મદદ કરવાની મસલેહત, શાહનો વજર સલીમ તથા એક વખતનો હાંકી કાઢેલો મીપેહસાસાર, પણ હમણા શાહની નોકરીમાં નામ બદલાઇને રહેશે.

વશાયે કરે છે. અને શાહને તેની સહાય નાની ઓકરી આગળ મોકલી દેવાની જોડવણુ કરે છે. વજરનો હરામી ઓકરો તે બધી વાત સાંભળી લઈ બન્ને પાતકી શાહનદીઓને તે વાતની ખબર કરવા જાય છે, કે જેથી પોતાના બધા વજર સહીમની જગ્યા પોતાને મહે અને તેની કુલ જયદાદાનો તે માલેક સમજે.

પરદો બીજો.—અરજવાલા પહોડોનું જંગલ. હાડમાર થયેલા શાહ તમામ મનુષ્ય જાતપર નફરત જતાવી જંગલમાં વસવાટ કરતો દાખલ થાય છે. ત્યાં પોતાના આપની બીકથી વજરનદો ઇન્દલીબ તેજ જંગલમાં વસવાટ કરતો મહે છે, પડેલી આફતોથી શાહ દીવાનો બન છે. વજર તેને ત્યાંથી નાની શાહનદી લાલારખ આગળ મોકલાવી દે છે. ઇન્દલીબ પોતાના આપને ઓળખે છે પણ વજર પોતાના દીકરાને ઓળખતો નથી છેવટે તેઓ પોત પોતાને મુકામે જાય છે.

પરદો ત્રીજો.—શાહનદી સફીયાનો મેહલ. શાહની મોટી ઓકરી રજયા પોતાના ખાવીન્દપર પ્યાર ન હોવાને લીધે સઘયાદ સાથે કુખી મહબ્બત કરે છે. તેઓ એક બીજાને આહતાં શીખે છે. ત્યારબાદ બીજી શાહનદી સફીયા પોતાના ખાવીન્દ સાથે ત્યાં આવી લાગતા વજરનદો સઘયાદ પોતાના આપની યુગલી કરે છે કે વજર સફીયા, શાહને લાલારખ આગળ પોંદ્યાડવામાં મદદ કરી છે. બન્ને શાહનદીઓ અને ખુસરો પાશા વજરને પકડી મંગાવે છે, અને તેની નમસ્કારામી માંડ આંખ ટોડી આંધળો બનાવે છે. જેમ કરવા જતાં ખુસરો તેના એક નોકરને હાથે મર્યા જાય છે. શાહનદી સફીયા બેસા થાય છે.

પરદો ચોથો.—ઇસકન્દરીયાનું હોટેલ—શકીલા આજુબા તેમજ શમ-શાદ સનોઅર વીંગેરે આવા લાગે છે. તે દરમીયાન ઇનશાઅલ્લાહ પણ હુપા લેખાસમાં આવી લાગે છે, અને પોતાનું નામ બદલીને મોમ્હે. ઇબ્રાહીમ રાખે છે. એતેશક એવો બને છે. કે હોટેલમાં રહેતા એક ડાકટરને ચોકસ ડાકટર તરફથી ખબર મહે છે, કે “હું તમા તરફ એક ગાંડા આજુસને ટ્રીટમેન્ટ આર મોકલી આપું છું કે જેનું નામ મીમ. હે. ઇબ્રાહીમ છે તેને સંભાળજો.” હોટેલનો ડાકટર જુલમાં ઇનશાઅલ્લાહને ગાંડો રાખ્સ સમજી લે છે બીજી તરફ શકીલાને ઇનશાઅલ્લાહ પર પોતાનો ખાવીન્દ

હોવાનો શક નય છે. ત્યારે શમશાદને એક સસ્તપર સનોબર સાથે મેલ-
વી આપવાનું વચન આપે છે કે, કોઈપણ તરફીબથી એ નવો આવેલો શખસ
કોણ છે તેની તપાસ કર. શમશાદ તેની પાસે નય છે. નામ જોવા ખાતર
તરફીબથી રમાલ ચોરે છે, જેપર સનોબરની નજર પડતાં સનોબર શમશાદને
ચોર સમજવાની જીલ કરે છે.

પરદો પાંચમો.—શાહજાદી રજયા તથા તેનો વર આસુફ વચ્ચે અગડો, એક
હાથપર આસુફ રજયા તરફ ધીકકાર બતાવે છે, બ્યારે બીજા હાથપર રજયા
સંધ્યાદપર પ્યાર દેખાડે છે.

પરદો છઠો.—લડાઈના મેદાનમાં લાલારુખનો તંબુ—લડાઈના મેદાનપર શાહ
નાસીરનો લાલારુખ સાથે મેલાપ થાય છે,

પરદો સાતમો.—જંગલ —ઈન્દલીબ સાથે વજીર સલીમની મુલાકાત
ઈન્દલીબ પોતાના બાપને પોતાના આસરામાં રાખે છે, એ અરસામાં પોતાના
વરનું ખુન કરવાં માટે રજયાએ સંધ્યાદપર લખેલું ઠાગળ લેઈ ખુશામદી
નોકર સતલખખેગ પોંદ્યાડ્યા જતાં વજીરજાદા ઈન્દલીબના હાથપર માયે
નય છે, ઠાગજ ઈન્દલીબને મેલે છે. જેની ખબર આસુફને ગુમનામથી
પુગાંડે છે,

પરદો આઠમો.—શાહજાદા સફીયાનો મેહેલ—સફીયા સંધ્યાદની મહોબ્બતમ
ચક્રચુર બને છે તેદરમ્યાન રજયા આસુફ સાથે આવે છે બેહેનને પોતાના આશક
સાથે પ્યાર કરતાં જોઈ કીનો લેવાનો ઈરાદો કરે છે. બાદ સહ લડાઈપર
નય છે.

પરદો નવમો.—આલેકઝાંદ્રીયાને કીનારે લડાઈ—લાલારુખની હાર, અને
રજયા સફીયાની છૂત.

બાબ બીજો ખતમ.

બાબ ત્રીજો

પરદો પહેલો.—હાંટલનો એક ભાગ,—વેહેમાયલો ધનશાઅલાહ
પોતાની બઈરીને શમશાદ સાથે વાતચીતમાં રોકાયલી જોઈ ગુસ્સાથી દીવાનો

અની જય છે; તે દરમીઆન ડાકટર ત્યાં આવી ઈનશાને ગાંડો સમજી તપાસે છે. અને બધા ચાલુસીને તે ગાંડો હોવાની તથા પોતપોતાની સંબાલ લેવાની ચેતવણી આપી જાય છે, ઈનશાએલાહ ગુસ્સામાં પોતાની બધરી આગલ ખુલાસો મેલવવા તથા શમશાદને સળ કરવા બાગમાં જાય છે. તેજ વખતે મી.મ. કે. ઇબ્રાહીમ ખરો ડોણુ છે તેની બબર કાઢવા સડીલા શમશાદને મોકલાવેછે શમશાદ આવી ઇનશાનું પાકીટ તેનું નામ ઠામ જોવા માટે બોલાવવા જતાં ચોરી કરતા ઇનશાના હાથપર પકડાય છે. ઇનશા તેને ચોરીના ખુનાહમાં કેદ કરી પુલીસને બોલાવવા જાય છે.

કેદ પડેલા શમશાદ આગલ સનોબર આવેછે. સનોબર તેને ચોર સમજે છે પણ એ બધું શાને માટે થયું તેનો ખરો ખુલાસો સનોબર જણી લે છે, ત્યારે તેને છોડી મુકે છે. બીજી તરફથી ઇનશા સીપાઈઆને લખી આવે છે, ડાકટર ને સીપાઈ ચોરને પકડવાને બદલે તેનેજ ગાંડો જણી પાગલખાને લઈ જવા માટે કેદ પકડે છે.

પરદો બીજો.—લડાઈ હારી જતાં સંઘયાદના હાથપર લાલારખ તથા શાહ નાસીર કેદ પકડાય છે.

પરદો ત્રીજો.—ખોદાં પાગલ ઇનશાએલાને ખરાં પાગલ તરીકે માની હોટેલવાલો અને ડાકટર તેને પાગલખાને લઈ જવાની તદ્દયારી કરે છે તેટલા ખરો પાગલ આવી લાગતાં બધી જીલજીલામરીનો ખુલાસો થાયછે.

પરદો ચોથો.—શાહી કેદખાનું.—રજીયા, સહીયા આસુફ અને સંઘયાદ શાહી કેદીઆનું ઇનસાફ ચુકવવા જતાં આપસમાં લડી મરેછે, વાત પરથી વાત વધતાં શાહજીનીઆની બદકારસ્થાની તથા સંઘયાદની નમકહરામી જાકીર થાય છે, ત્રણે પોતાનું આવી બનેલું જોઈ આપઘાત કરી મરણ પામે છે. શાહ નાસીર તથા લાલારખ ત્યાં આવી લાગે છે. છેવટે બંનેની હાર અને નેકાની જીત થતાં ખરી વારસ લાલારખ શાહજીની સલતનત આપવામાં આવે છે.

પરદો પાંચમો.—તાજપોશીની કીયા—લાલારખને પોતાને વાળખી હક મેલે છે અને આખરે ખોદી ખુશામદખોરી શાહજીની રજીયા અને સહીયાની હાર થાય છે, અને નેકી અને રાસ્તીની શાહજીની લાલારખની જીત થતાં નાટક ખતમ થાયછે.

બાબ ત્રીજો ખતમ.

જનાંમે ખુદા

—❖❖❖—
હાર—જીત.

૧

સાથ—કુદરત સુમરત રખ તેરી સારે

ધ્યાન ગ્યાન તેરો રહત દીન રચેના તુહી નીયારે
નીચારે દીલો જાનો ચાલકો તોય પારે
જાન કે રાજ જાવાલી અમર તેહારો રાજ
પગલકો ઠર પલમે રાષ્ટ અપસોપલક નવાજ
જામે કુકુમ રાની આલમમે સુજતાની
તહારી હથે જાની બાસાની નુરાની હાં

૨

રજ્યા—હર ચન્દ મર્જે હથે તુ હન્સાં શાહે આલી
અમર ખુદાએ બન્દા પરકર અવને જાના.

૩

લાલાઈખ.—હોએ જી જાની છપરા પીયા દીલહાર
દોગી સચ્ચી ચાહત પતીકી હથે નારી સુબાવ
ઉસીસે શાહાઈ દીલી પ્યાર
અમ્માં બાવા ખીરન અ.હ.બેંકા છુટે લગાવ
ગેગા પીયાજ સદા આગ

૪

લાલાઈખ.—અવ જાના અહ જાના દુરમાના તેરા
સોહાના બેગાના યગાના નેરા

મજાવાલા વાજવાલા દીલગર આરા હાં
 આન વાલા જાન વાલા આહા
 દીલ ગરીયાં હાં કર કર દીલ પર માળા.

૪

ભાલાશબ.—મેરે આરે બાબાડો બાંધેકે વારો ન બાબાડો જુલના
 ફુલ મેનના, હ.ક. પહેચાનના, સાલીવે મત જુલના.

રજવા.—જરીયા—ન ન નિચારી નામડો આરી કુંદ બહે બોલના

રજવા.—મે ફુલ બાપકા

ભાલાશબ.—જરી બાતે બોલના

જરીયા.—હય ધ્યાન બાપકા

ભાલાશબ.—નનો દીલસે પુલના

૬

રજવા.—રાજ. મલાના તાજ સહાના

કાજ બહાના આજ સોહાના

મમક ફલકતક મલક દીખાના

ત.ડક બ.ડકરે ફ.ડક દીખાના

અમ.ડ ખીમ.ડ કર બક.ડબી જાના

જટક પટક સબ ખટક મીઠાના

મુલકો માલેક હમી હમે મલીક બાપકા આ ફુલ નહીં

હબાપમે હમ રમે બપને બાપસે કુચ નહરે

ચીશરસે વોહ દીલ બહેલામે હમ તુમ રાજ કરે.

૭

સર્જિયાદ—મંમલ નટખટ આરત, હાજબલ રોર શારત

હમે સખદંમ મેરે

શીતરત જુરખત સમીકત મુલમે હમીજ.હીર આ.શક.

શાનો સરખત કી હમે આહત

૮

સર્જિયાદ—મમે વોહ બલા કું આહું તો જુલકો રામ કરડું

મુલશાનમે જુલ જુલોંકા જાના હરામ કરડું

મુજમે કમાલ એહ હુએ ધમલીકા આમ કરદુ
 શયતાસેબી ન હોવે જે મએ વોહ કામ કરદુ
 જસપર નીગાહ ડાહુ તુરકી તમામ કરદુ
 ધર દર જર સર સબપર અશસર હરકન કરકર
 દુશમન બનકે ફાંસુ બશર કો પલમે

માહ મુદ પાશા—કૌન મુઝે ઇસ બેસમે જાને ગ્યાની હોતો ગ્યાનકો માને
 પાપી જગતકે લોગ સીયાને, દુખ સંકંટ હર આન =
 કાસે કહું મેં અપની બીયાકા ચયન નાહી મોહે આવે
 હાય હાય કયસે જગત સગત બયરી સગરી હુએ-
 કોધ ન આએ કામ =

ઈનિશા અદસાહ—હુયરાન હું નીપટ બાર ખુદા ઇનસાન હુએ ખતર જાન
 સુલતાનપે ગુજબ ડાલ દીયા અજબ ટાલ દીયા
 મેરે રહે માન એક કયા સામાન યગાનોને ઘાત કીયા
 ફર માનપે જે કુરબાન થી વોહ ખતરે જાન બની
 કોરસ.

એહ જગત પાપ ભરા હુએ કપટ છુટ દગા
 દામકે ગરજ કામકે ફરજ નામ કે હુએ ખરે
 યાં મકર જાલ બીછા હુએ ફાંસકે નાસ કરે
 સંભાલ કે ચલના છલકો બલકો કલકો દેખ જરા
 તુફાન એહ અજબ આન પડા મહેમાનપે ગુજબ જાન
 જે યારથા સીતમગાર બના ચમન ખાર બના
 કબી એતેબાર નહી જનહાર હુએ ઘોડકી ટટી જહાં
 યહાં જાનકા જીગર યાર નહી ખખરદાર રહે

શાહીલા—પ્યારે તોપે એહ મન લલ ચાખરે
 તોરે દુરનો અદા પે મર જાયરે

૯

વશ કરેજે જનમ હમ તેરી બકાકે લીએ
બુદા ન સુઝસે હો અવ છુત કહી, ખુદા કે લીએ
જાવનકી આહતમેં જીયરા જમાએ હારી
મએં હું તો યે વારીરે

૧૨

ઈનશાઅલ્લાહ—પારી આવ આવ આવ રહ નહીં જવ આવ
બોસા તો દીલાવ આવ ગલે લગ જવ આવ
શકીલા—જવો ન મોહે સતાવ—
ઈનશા—પાઉં પકું માન જવ
શકીલા—હાય ન લગાવ પેહેલે તઓખા કરો મુંહકો પીટોં
ઈનશા—તઓખા તઓખા તઓખા તઓખા
શકીલા—એજ બસ બસ તુમપર હું દીલસે કુરખાન
આ બાકે જવાન—

૧૩

માહુ સુદ પાશા—કબજુગ તેરી ગત ન્યારી એહ ગમ હએ જારી
કરમ ધરમ કર નેક જાત રખ યાદ બાત =
રાજ બયરાગ બયો આ આ આ આ આ આ આ
દાતા દાતા તુ અબકર સરવર સુમરીએ સદા
તુમ મન રટ કર મેરી સારી કરના બારો
દુખ દરનારી કષ્ટ એહ સારી રખે બારી
અવ કીરતારી આજ =

૧૪

શમસાદ—હાય મીલા સાથમેં આ બાત બન :
ક.ઓલો પયમાં સચ્યા સચ્યા કર હમસે પુરા
શકીલા—લો એહ ક.ઓલ
ઈનશા—કમા હાય મારકે લેતા વાઅદા શયતાં જાદા
કોન શકીલાકા હએ દાદા

જામણાદ—દીલગરસે મીલા
 ઇનલા—નદમદ નીલ્યા
 શરીલા—ઉસે દીલ દીખલા
 ઇનલા—મલ હટ સીકલા

વ્યાખ્ય પહેલા ખતમ.

૧૫

સાઈવાદ—દીલ કુવા ખુશ મેરા આ હા હા હા હા
 કે જી કુવા ખુશ મેરા આ હા હા હા હા
 વસાહ મથને કપલા કાંટા હટાયા
 કે અખ તક લખોટકે મુજી ન આયા
 નેકી નેકી કહે તે હય સખ કયા નેકી કયા નેકીરે બાજ
 અયરો ઇસરત કરના હોતો કરતે રહો ખુરાજ
 કે જીરને અયરાહ મુંહ દીખાયા

૧૬

સાઈવાદ—જાઉં જાઉં જાઉં શીતના જગાઉં મએ હાથોંપે ચરસ જગાઉં
 કોહે ખીરાં બનકે આતીશ શીરાં બનકે આગમેં બીરકો જલાઉં
 તાકપે જુડકા અખ અખ લમાહએ
 તીર કમાં અખ ઇશરખી ચડા હએ
 કરદું નીશાના મયં અમદેર કપાહએ
 લખોટન કચુતર બનાવું અદમકો પહેંચાવુ સમવાદ હાઉં

૧૭

માહ મુદ પાશા—કપસી ખારી હએ એ ખારી લખપર આહો જારી હએ
 બેરી બેટા કુદું જીલા માતા પીતાકી ઝુડી લીલા
 કોઈ ન આવે કામ કીશીકિદુખ સખકા તુ ખારી હએ =
 કલએહયાકીસ તખ્તે ઉપરઆજ હએ કપસી હાલત અખતર
 લાઅનત કિસ અવલાદકે ઉપર જીરસે જીલતો ખારી હએ

ઈન્દ્રલીલ—અજબ ખેલ હશે દુન્યા જીવમેં આલ હમેશા રંગી હવ
જીવ પુછેતો દુન્યાદારી એક બાજુ, સતરંગી હવ
ને આમેં અપને બચા હશે વસી હશે, ખુદ દુલ્હન અપના
રાહદીખાને વાલા હો જતા હશે યાં રહજન અપના

૧૬

રુ.વા—શીળ એ આલમે ધમકાં એક યુલજને મુહબ્બત હશે
બશર રાકલે ગુલો યુલયુલ હવાદારે મુહબ્બત હશે
નજરા અરિજે, યુલકા હશે તુલખા, દરેં યુલયુલકા
હવાએ વસે સેહત બખશે ખીમારે મુહબ્બત હશે
મરીજે, ઉશરતે જનાકા દરમાં કોઇ કયા જને?
મસીહાસે ન બચ્ચા હો વોહ આજરે મુહબ્બત હશે
તથના અંજુમન મેં સમજો, પરવાનેકી રોશન હશે
મુરાદે યુલયુલો યુલશરહે, યુલજરે મુહબ્બત હશે

૨૦

રુ.વા—છવલા મેં હું તોયે કુરઆનુલ્લમેરે પારે
મોરા સાંવરા રંગીલા પાગલો વોહ તારા માહ ખારા
તુ તો મેરા મોહન ધની

અર્થવા—તુ તો મેરી મોહની બની અંચી બની
અજબ બની મીલી શાદમાની મીલી કામરાની મીલી,
વાહ વાહ કયસા બના હાં હાં હાં હાં

૨૧

ખુશર પાસ—ઊસ પુર રન કો બદ્દુલ્લો, હાજર લા લાગરે
જા જાલીમ અજલમ કેહલાની, રાજિતાં બદ અંખતર કોલાની
પકડ કે જકડ કે જકડ કેલા કાતીલ ખુની કાતીલ ખુની
વા મજનુની લાલા = ઊસ =
ખુદસર બેપર ખુની ખનુજર, ગેસકે સરપર માં જમેકર
કાદું છાદુ ગરદન દાબુ, વન મુજકો લારે = ઊસ =

૧૨

૨૨

સનોબર—પ્યારે પ્યારે હારે મોસં સાજના

થારી છટા ક્યા પ્યારી પ્યારી જાગે હાં

તરખત બરસત હરસે ધરાઝી

બાગે, આલમમેં સનોબર મેં તો શમશાદ હઝી તુ

સર્વે આબર હઝી દીવાના હઝી આબાદ હઝી તુ

૨૩

સનોબર—આશક હોકે દઝોડે, દઝોડે, આઝી મીલને યહાંજી

શમશાદ—હાં હાં ખુબ ખુબ તુમને જાના હઝી પહેચાના

સનોબર—મુજપે દીલસે લટકુ પટકુ અપડ મટકુ હો ગયેજી

શમશાદ—હાં હાં ખુબ ખુબ તુમને જાના હઝી પહેચાના

સનોબર—મઝેં હું અંજાન નહીં મુજકો પહેચાન

મેરે આચાસે આત કરો પહેલે જીસાન

શમશાદ—ઈન્કો સમજાઉં દઝેસે ગડડી ખુલાઉં દઝેસે

સનોબર—છાતા ઝેહઝે થામા જરા આતી હું ઈસઆન

૨૪

આગા—સે આના મારા બિદે દોવાજ, દાહ ધુલુસ નાઝેં માગતા

ઈનશા—કયસા સમજાઉં કેરા કરેં જાવાન મન હુસ નાઝેં જાનતા

આગા—ચરામી કુતી તકરાર

ઈનશા—પડે, તુઝપે ખુદાકી માર

આગા—હાયરે ધુલુસ

ઈનશા—ચુપ બે મનહુસ

આગા—હાયરે ધુલુસ

ઈનશા—ગા મરદક

આગા—તુ મરદક

ઈનશા—તુ મરદક

તેરા સતીયા નાસ જાવેં

અ.ગા—બિદેહ બાબા દિરમ દિરમ

ધનશા—મર દુદ તુજકો હયજી. ખાજી

૨૫

રજ.યા—તોરી પ્યારી નજરીયાં મેનાને આશી કલરીયાં
મીલ જવો સતાવો ન મોહે જરાવો સવરીયા

સઘયાદ—તુને મારા સીતમગર દીલપર એહ ખજર
સુરત મોહની સુરત હાય જ્યા મોરા જય

રજ.યા—મેરા છયલા સનમ સયલાની ધીર કયસે ધરં હાયરી
આવો આવો પીયરવા ન મોહે સતાયો નયના તોરી
મદવાકી ભરી પીયા ગરવા લગાયો જરી

૨૬

રજ.યા—કાંચો વશકો ન જસે ભુલાના
જાઓ જાઓ જાનીકે જાનાં
જાને જાન દીલપર જાનસે તુ ખરતર
કયું કર ભુલું ધન ખાંતોકો દમભર

૨૭

લાલારખ.—એ જગધારી મયં દુઃખીવારી સંકટ ભારી જ્યા હાય
અલમો ગમસે હરદમ રહું દીલ શીગર
રખ અખ તુ મોરો દુખ નીવારો ખીપતા મોરી ટારો
હરદમ રંજ ગમ મોરી જાન જસાયો
તલપું કલપું મચ્યે ખારી
સુધ બુધ ખીસારી અખ સખ હમારી
અખ સખ હમારી અખ સખ હમારી

૨૮

રખ—આજ શાહેવાલાને પાછ શરૂ; સાજ સભી આલા દુખાલા દુવા
રાજ કરે બાગેમિ બાદે સખા તાજ ગુલે લાલાકા સરપે રખા

બાદે સખાને બાદાકે પ્યાલે આજ પીલા ગુલશે મતવાલા કીયા
 કયસી બહાર હયે સહેરા ગુલનર હયે
 માલી નીસાર હયે જન જન જન
 સુલસુલની સાદ હયે યાં ગુલની સાદ હયે
 હાંસીલ મુરાદ હય કામીલ મુરાદ હય
 ગાયો મુબારક બાદી નાયો નાયો ચારી પ્યારી
 ન્યારી ન્યારી વારી વારી જાયે

૨૯

સદીયા—અદા બાંકી તીરછી ચાર તોરી ચાલ હયે મતવાલી
 તેરે બાલ જુદે કાલી
 તેરી આંખ જાદુ ડાલી, બની લાલ મચ્છી પ્યાલી
 ઉફરે સદયાદ મેરે દીલકે ફંસાને વાલે.
 તુજસે કમ દેખે હયે અંદાજ દીખાને વાલે

સદયાદ—ઓ દીલબર ખરતર સરપર ફંદે—
 જુદે બડી, પુરદન દીલકો એહ ફંસત શીરત હય
 કરકે ઝાંસા લાસા જાસા ઝાંસા
 શીકારી બનકર તેરી નીગાહેં કરત હરદમ સદયાદી

૩૦

સખ—પીલો પીયાલે પાવો બાદાસે દીલ બાંહલાવો
 રીઝો રીઝાવો ગાવો અખ નાયોહુ હુમક હુમક
 ખુશ રંગ મદકા પ્યાલા જુસ્સે હો જગ ઉજાલા
 હાં હાં હાં હાં સખ સખીયન દીલમીલ નાયો

આખ દુસરા ખતમ

સમજાવ—મહેરા જોરા જોરા જીરને દીવાના બનાવા

કુવા મચે તો નીસાર, ઉરપે દીવાનાવાર

ધનસા—તુજને દીવાનાવાર બના ઠહેર ના

મુજ તુમે પામલ બનાકે છોડદું

સમજીલા—મથને વાચ્છ દા કીયાયા મીલાનેકા ઐર શાદીકા રીસ્તા જુડાનેકા

કરો વાચ્છ દા પુરા મતલબ રહે ન અધુરા

સનોબર—પારા પ્યારા તોપે વારા જીયરા

જાન શીદા તુજપર દીલબર હમદમ બનકર

તારા જો મચે હું તો હચે તું ચાંદની

ચમકતા હમકતા ઉજયરીયાં

બુલબુલો ચલકી હચે જોડી બની

નીસદીન પલછીન રંગ રલીયાં

વકત નગવાચ્છો આચ્છે જે સીપાહી

જલ્દીસે ટાલું મયં તુમકો નીકાલું ચેહ અંચુસ્તરી યાદગાર લો

લાલાશખ—તુ રખના મારી પત મચ્છોલા

તોરી બિનતી કરે નીત લાલા

જુધકે રનમેં કચ્છેસી બીતી

તુંડી લય સાજનકા રખવાલા

સમજાવ—હારે શાદી રચાઉંગા રાજબી પાઉંગા તાજબી પાઉંગા મચ્છે

ખીલે જોબન ચમન બનકે હાં રહે ચલન ફાન તનકે હાં

લુટું મચ્છે ધંશરતકા જોબના

કરેજે સરકારી દરબારી બચ્છે પારી બાજારી બાજારી

મુજકો સલામ

વજર બઢકે શાહ બનું, સીતારા ચમકે માહ બનું

૧૬

સમરે ભૂમરો ધુમકરૂં, ફોલ રસ વ રમ કરે
લુખા દબા સુખતો મુલકે તાતાર
જલવા લગાવે છે ભેરૂં પાઉંઆ
મળે, ઉડાવે દોનો મેરી દીલદાર

૩૫

નોખરે—લક્ષ્મી મોલી બાલીજી ક્યતક હોમી બાલીજી
નાભેંકી વોહ પાલીજી આપીર જાનેવાલીજી
જખ દીન ગીન ગીન કર સિન બઢે તખ ધર શયોહરકે હાથ,
ધર દર તજકર ચલી સંગ ઉસકે મરે દમતક જે સાથ

૩૬

ખ—મુલસન ક્યેસા પુલા જે મુલમુલ સુધ મુધ બુલા
દાના થા સો દીવાના બના શક્કી વહેમી હોકે યાં
પરેશાની ક્યેસીથી યહાં રાજે નેહાં હો ગયા અયા
ઇનશા અલ્લાહ સાદોકા સમા પાચે હંય મુરાદ હાં

૩૭

ખ—અય દાવર જાં પરવર તુ બેગુમાં
મુલ મનજર હચે ખુશતર બાગે જહાં
મહ પયકર બની સરવર મલકચે જમાં
રખ સરપર પુર જૌહર તાજે ગરાં
હ.કદાર મુખતાર હુવે ખ્યાત્રે
બદકાર શીન્નાર હુવે બારે
હુરસાદ બરબાદ જાચે સારે
હમશાદ મુરાદ પાચે સારે

